
Kristus og Danmark

En prædiken af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Kristus og Danmark	4
Metadata om værket	4
Metadata om værket	4

Kristus og Danmark

Prædikedato . 1943

Prædiken ID Pxxxx43-03

Kilde KMF-nr. 85.06.02 (3 Prædikener, Forlaget Paaskeliljen Struer, 1943, 17-24. Mindeudgave Prædikener, 334-341.)

KRISTUS OG DANMARK

Det er Nytaarsdag. Ikke for Kirken, men for Verden. Kirken har sit eget Nytaar i første Søndag i Advent. Da synger vi: Vær velkommen, Herrens Aar, og velkommen herhid!

Den første Januar er ingen Kirkehelligdag. Man kunde kalde den en verdslig Helligdag. Vore Tanker gaar fra Kirken udad til Verden, til vort Fædreland. Et nyt Aar oprinder over Danmark i Dag. Hvordan er det gamle gaaet? hvordan vil det ny gaa? Hvad har vi at takke Kristus for i det gamle, spørger vi her i Kirken, og hvad vil han forlange af os i det nye?

Mange Kristne vil sige: Vi takker Gud for, at vi blev holdt uden for Krigen i det svundne Aar. — Ogsaa jeg elsker mit Hjem, mit Hus, min Førlighed, min Ægtefælle og mine Børn. Ogsaa jeg vil indtil Fortvivlelse nødigt se mit Hjem i Ruiner og mine Børn rulle sig med afrevne Lemmer i Splinter og Murstøv. Og dog er der to Ting, jeg endnu nødigere vil se, jeg med Guds Hjælp endnu nødigere vil se. Det er Sandheden forraadt og mit Land prisgive sin Ære.

Jeg kan ikke være med til at takke Gud for, at vi er “holdt uden for Krigen”. For det første er vi jo ikke udenfor. Vort Land er besat. Hvad det kan komme til at betyde for os af Blod og Brand ved Bombeangreb og Invasion, ved ingen. Og for det andet kan man ikke takke Gud for, at han hjalp En med at snyde i Hestehandel. Gud forlangte Kamp af os. Vi sveg hans Bud, og vi sveg vort eget Ord og Beslutning. Man skal ikke gøre Nar af Gud ved at takke ham for, at Fanden hytter sine.

Er Ordene for stærke? Nej, den, der sviger Gud, stiller sig under Djævelens Beskyttelse. Vi er uden for vort Kald og vor Bestemmelse i disse Aar. Danmark er under Guds Vrede. Derfor er det, vi har det saa godt.

Vi har skulket fra vor Pligt. Vi lader andre bløde for vor Skyld og vor Sag. Vi har solgt vor Sjæl til Kompromissets onde Aand og skrevet Kontrakten under med andres Blod. Derfor er det, alt lykkes for os.

Pennen brænder mig i Haanden, som var den af glødende Jern, mens jeg skriver disse Ord. Men jeg skal bære den Jernbyrd. Hvorfor? Fordi jeg er en kristen Mand, fordi jeg staar paa Prækestolen, fordi Evangeliet i Dag nævner Ordet Jesus. Ham er det, der driver mig frem.

Hvor er vort Folks Kamp for den Tro, det hidtil har paaberaabt sig? hvor er dets Indsats til Sejr for de Idealer, som det dog ønsker skal sejre?

Tro ikke, hvad Politikerne siger, naar de skamroser os. Der er mange brave og retsindige Mænd imellem dem. De danske Rigsdagsmænd kan maale sig med Verdens bedste, hvad rene Hænder angaar. De er fri for Magtbegær, de er endnu mere fri for Korrupsion. Men de ser deres Opgave ikke i at føre, men at lade sig føre. Deres Eksistens som Politikere er jo ifølge de foreliggende Regler afhængig af, at de roser Folket, roser Vælgerne. Stol ikke paa dem! de er Parter i Sagen!

Og stol ikke paa Højskolefolkene. Ak, hvor er Højskolens røde Tro og hvide Vrede i denne sorte Nat? Man skulde tro, den var et Alderdomsbarn af Grundtvig, avlet, da han var mere senil, end han nogensinde blev. Det er Indre-Missions Formand, det er Pastor Bartholdy, der har sagt vor Situation de Ord, som Højskolen skulde have sagt, og som Manden Grundtvig vilde have sagt, om han havde været levende blandt os i Dag. Der er Højskoler, hvorfra der gaar Klang af Sværdet Skræp, og Gud være lovet for *dem!* Det er mest dem, der ikke kan gaa.

Og stol ikke for meget paa Præsterne. De er for usselt lønnede. Og de er opdraget i Humanitet. De har glemt eller aldrig faaet at vide, hvad Kristendom er. De har faaet Kæ-æ-ærlighed ind med Patteflasken. I en Verden af Mandfolk taler de alt for ofte Kvindagtighedens Sag. De "holder sig fra Politik". De prædiker Fred for enhver Pris til Opbyggelse for Djævelen, der hellere end gerne ser, at det onde faar Fred til at brede sig. Ordet hedder ikke: Naar din Næste faar et Slag paa den ene Kind, saa er det din Opgave at hjælpe til med at holde ham, saa han kan faa et paa den anden Kind ogsaa. Stol ikke for meget paa Præsterne, før de vaagner og husker, at de er Tjenere for det *hele* Evangelium, for Fredsfyrsten, der kom for at bringe ikke Fred, men Sværd, for ham, der tilgav Peter og lod Judas hænge sig, ham, der var sagtmodig og ydmyg af Hjertet og dog drev Tempelskænderne ud.

Og tro ikke paa *Flertallet*, der gerne vil hoppe, og derfor er let at lokke. Det brede Folk gasser sig i sine Foresnakkeres Lovprisninger af Folkets Selvdisciplin og mageløse Sammenhold og høje Kultur. Hvor meget af dets Selvdisciplin er Fejghed? Og bestaar dets Sammenhold i andet end at forholde sig afdød og dets høje Kultur i mere end at bukke for den, der sparker Døren ind? Tro ikke det brede, misrøgtede Folk! Kernen i det tror jeg paa, den er sund, men den ligger dybt, dybt inde. Det er forkælet og forvænnet. Hvornaar har der rejst sig iblandt os en virkelig Vilje med Mod til at *forlange* noget af vort Folk. Den Statsminister, som begravedes paa Statens Bekostning, var utrættelig i at understrege, at da det gjaldt *vort* Liv og *vor* Ære, og alle andre Folk lod sig slaa til Krøblinge for deres, sørgede vi snildelig for at bevare vore Bygninger uskadte og vore Skind uden en Rift. De Taaber, (maatte man altsaa slutte), i de andre, kæmpende Lande! Vor største Digter nutildags, han, hvis Bøger efterspørges umætteligt, overfylder Folket med sine Solstraaleskrøner om, hvor godt det dog altid gaar til sidst i denne rare Verden. Og en af vore mest sungne Lyrikere, en Digter af de virkelig store, opammede vort Folk med sit

Dyre du og dig

og dingeli og lej

og dyre du og dingelej ...

ja, den Leg, den blev os dyr!

Har vi da overhovedet intet gjort for at møde vor Skæbne oprejst? Jo, vi har arrangeret nogle Møder for Ungdommen, hvortil der kom en Del Gamle, som sang Alsang og gik hjem i Følelsen af at have gjort nationalt, hvad der med Billighed kunde forlanges.

Ellers har vort Folk ladet sig umyndiggøre til at se de Mænd fjernet fra Regeringen, det ønskede at beholde, og se de Mænd forblive, det ønskede Pokker i Vold, og se andre træde ind, som det intet Ønske nærede om og havde en Tillid til, der er mindre end liden.

Og imens er vort Politi vokset som ved Elefantiasis, og vore Domstole synes ofte at have glemt Loven over Lovene.

Ak, hvor lydigt har de krummet sig i Støvet, Redaktører og Direktører. Der er nok af -tører, men der er faa, der tør. Det frie danske Folk har fast uden Sværds slag ladet sig gøre til et Slavefolk, kan de, der kæmper, smæde os. "Hellere Træl i Asken end Helt paa Kirkegaarden".

Ethvert større Bal, enhver omfangsrigere Fællesspisning indledes med, at en Taler udtrykker nogle Sukke over de forhaandenværende tunge Forhold og et lammefront Ønske om, at vi snart maa faa vor Frihed og Selvstændighed tilbage, "som det er lovet os". Hvorefter man giver sig Jazzen eller Kalkunerne i Vold. Andre Landes Ungdom, ja, deres Legemer raadner paa Valpladsen, men vor Ungdoms Sjæle gaar i Opløsning i Danselokalerne. Vi tør ikke forlange Alvor af den, for vi tør ikke forlange Alvor af os selv. Vi stikker til Halsen i Materialisme, vi tror ikke en Døjt paa Kristi Ord, at Sjælen er mere end Legemet. Den er saa nem at slutte et Møde med, den lille korte:

Kæmp for alt, hvad du har kært,

dø, om saa det gælder!

Vi synger den gerne, men mene med den, efterleve den ... Vorherre bevare os! — og nok engang: Vorherre bevare os!!

Og de, der protesterer, de, der virkelig vil noget, de, der ved, at Ungdommen fordærves, hvis man vil trykke den ned i ene Passivitet, at Landet snydes for sin Fremtid, hvis man kun tænker paa dets Nutid, de, der sætter sig selv ind mod Eftergivenhed og mod Dobbeltspil, hvordan gaar det dem? *Mod Rigets Grundlov, mod Folkets Retsbevidsthed, mod selve Retfærdigheden* slæber efter fremmed Behov Landsmænd Landsmænd i Fængsel. Saa mange af Danmarks bedste Mænd og Kvinder er efterhaanden overfaldet, deporteret og drevet i Landflygtighed, at det meget vel lader sig sige, Borgerkrig er i Gang.

Henrik Ibsen vilde lære det norske Folk at tænke stort. Vore Digttere, vore Førere har lært os Pjat og Almisseri. “Det er saa Synd for de unge med den Militæruddannelse, det er saa Synd for de unge, at de erotisk skal vente til Ægteskabet” ... vi var det Folk i Europa, der havde det bedst og syntes bestandig, at det var Synd for os, vi var til.

Tænke stort! Fik han saa lært sit Folk det? Ja, se paa det Folk idag! Dets Mod og Kraft lyser over Verden. Hvor har den danske Kirke beundret sit Broderfolks i dens Rankhed og Klarhed. Det finske Folk, det norske Folk, ingen af dem større end vi! Og dog hvor uendeligt større!

Hvad har vi Danske at holde os til? Vor Fortid? Den er ingenting værd, hvis den ikke lever i os i Dag.

Vor Grundlov? Den duer kun i et Folk, hvis faste Forsæt det er at respektere den og staa urokkelig paa at forlange den respekteret.

Vor Konge? Ung er han ikke længer, og Sygdom og Uheld har faret haardt frem imod ham. Og dog er han vort Samlingsmærke og har vor dybe fulde Hengivenhed. Men han er kun een. Og hvem er de Mænd, der omgiver ham?

Der gaar en Anekdote om en fynsk Kone i et Menighedsraad, som engang i Raadvildhed slap til at sige: "Jamen det er da forskrækkeligt, saa har vi jo ikke andre end Vorherre at holde os til".

Saa "f forskrækkelig" er vor Situation i Dag. Vi har kun Vorherre at holde os til. Gudskelov for ham! Gudværeløvet vi har Gud, ham, hvis Vrede altid tillige er Naade, ham, der har Syndens Forladelse for et helt Folk, og der giver Kræfter, saa du bliver ung igen som Ørnen.

For det er, hvad vort gamle Folk har Brug for: en Foryngelsens Kraft, Guds foryngende Kraft, saa et nyt Folk skal fremstaa, der dog er det gamle: Fædrenes værdige Sønner. Evangeliet skal lære det danske Folk at tænke stort. At vælge Værdighed frem for Profit, Frihed frem for velbetalt Formynderskab, at tro paa Offerviljens Sejr, paa Liv af Død, paa Fremtid af Selvhengivelse, kort, paa Kristus: hvad gavner det et Folk, om det hyttede sig til al Verdens Fordele, men tog Skade paa sin Sjæl?

Korset i vort Flag — det er længe siden, vi har vidst, det betød noget. Og saa er det dog netop Korset, der særtegner Nordens Flag. Vi har listet i Kirke, de faa af os, der kom der, og hørt om Korset, om Kristi Lidelses Eksempel og Kristi Krav om Selvfornægtelse og Kamp ... og vi har ment, det skulde tages aandeligt, og det hørte ikke vor Tid til, vi var Kristne, naar vi sad i Kirken og sang Amen, men nej, nej, vi er først Kristne, naar vi gaar ud i Verden og siger Nej til Djævelen og alt hans Væsen og alle hans Gerninger og Ja til den hellige Aand.

Det kræver vi her af jer fra Kirken paa Nytaarsdag, I Mænd i den danske Regering, saa sandt I vil være et kristent Folks Regering, at I vil i det Aar, der kommer, handle i Kristi Krafts og Kærligheds Aand. Vi ved, Jeres Opgave er titanisk svær. Men hvis I handler i Guds Aand, vil han, der er Titanernes Overmand, give jer Standhaftighed, Visdom og Styrke.

Vort Folk opdeles mere og mere i rige og fattige. I maa forfølge Krigsrigdommen med kristen Ubarmhjertighed, slaa dem, der tjener Blodpenge, med Skatter, saa de bløder selv og fordele deres Penge til de Titusinder, der krymper sig under Dyrtyd og Erstatningsvarers Svindel. I maa staa Værn om Ungdommen, der daglig forraaes og forsimples, straffe Hjemmene, der ikke værger deres Børn mod Lus og Fnat og Kønssygdomme og Natteeventyr, der ødelægger Liv for stedse. I skal være tro mod Demokratiets gudstemplede Idealer: tving ikke Samvittigheder, øv ikke Vold mod andre Religioner end Voldsreligionerne, skænk hvert Menneske Adgang til ufordrejet Retfærdighed, sky som Pesten Forfølgelse af det værgeløse. Og glem saa ikke, at I har et tusindaarigt Riges Kronjuveler at værge, ikke blot for idag, men for en tusindaarig Fremtid, og at de 3 første og største af de Juveler hedder: Æren, Æren og Æren. Dette er *det første og det sidste, og kan I ikke værge den*, er det bedre, I ikke er til ...

Sneen smelter, Taagen svinder, foran os ligger et Land, der vil grønnes. Vi elsker det usigeligt. For det er Danmark. Vi elsker det for Rolfs Tapperhed, for Thyras Fremsyn, for Absalons Vikingekristendom, for Margrethes Udsyn og store Sjæl, for Christian den Fjerdes trofaste Virke, for den sønderjyske Bondes Udholdenhed og urokkelige Tro, for vor Mors vinterru Arbejdshænder og vor Elskedes Skærsommernats-Kys. Vi elsker det for dets aabne friske Hovedstads Skyld, for Fyn, der saa pyntelig er noget helt for sig selv, og for Jylland, der ligner England. For alle de pludrende Smaaøer og Havet, der er vort Kejserdømme fra Floden til Jordens Ende.

Og vi elsker dette Land for vore Digtene og Tænkeres Skyld, for Dalgas's, for Mejeriernes, for den danske Arbejders, han, der uden at knurre bærer Dagens tunge Byrde paa sin brede selvbevidste Ryg, og for Landsoldaten, han, som fra Svend Tveskægs Tid til Christian den Tiendes siger sin Vittighed selv i Døden. Vi elsker det, fordi vore Børns Kinder er røde og runde, fordi det har lært os, at vi skal være gode ved Dyr og regne ethvert Menneske for et Menneske, fordi det har lagt hver eneste af os ind i Sjælen nordisk Ridderlighed og nordisk Afsky for Bøddler.

Vi elsker det, naar det trives og ler og fortæller Verden Eventyr, der er sande, men mest elsker vi det, naar det er faldet og ligger i Afmagt og Skam, fordi ... fordi vi svigtede. Aah, Moder, tilgiv os!

Aartusinder ligger foran dig. Skal vore Børn og deres igen, skal de tænke paa dette Tidsrum, tænke paa os paa en saadan Maade, at vi rødmer i vore Grave?

Nej. Thi saadan beder vi: Giv os Kristendom, giv os Mod og Tro til at rejse os fra Forsagthed og Tvesindethed, til at ville det eneste rette, ihvad det saa skal koste os. Thi det at svigte sine Idealer, det alene kan faa de farligste Følger for Land og Folk. Lad os faa Mod til at vende tilbage til Troskab mod det, vi tror paa, om saa Fængslerne skal fyldes, til de sprænges. De, der villigt har ladet sig barbære i Nakken til Ære for Filistrene, maa jo kunne dreje Kværnen i Gaza saa længe for dem, at Haaret igen en Dag er vokset ud.

Før os, Kors i vort Flag, før os til at kæmpe paa Linje med det lænkede Norge og det blødende Finland i Nordens Kamp mod den Ide, der er modsat alle vore, før det gamle Danmark frem til dets nye Aand. Ikke af andres Naade og ved andres Løfter skal Dannebrog blive et frit Flag paany; thi Frihed kan kun foræres af Gud, og han forærer den kun til dem, der ved, hvortil den Gave forpligter. Før os, Kors i vort Flag, frem til Samling med de andre Korsets Flag. Med genvunden Ære og genvunden Frihed det gamle Danmark i det unge Nord — det Syn skal lyse for os paa denne Nytaarsdag. Vi, der skimter det Syn, vi vil sætte os selv ind for det. Vi lover, vi vil det. Gud høre vor Ed og sige selv sit Amen.